

впливу. Проте президент РФ недооцінив спротиву українців і не досягнув своїх цілей. Цілеспрямована інформаційна війна, яка ведеться проти України російським телебаченням та іншими засобами пропаганди, створює життєво небезпечну загрозу національним інтересам України [5].

Список використаної літератури

1. Інформаційна війна — Вікіпедія (wikipedia.org)
2. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. За ред. М. П. Требіна. — Х.: Право, 2015.
3. Полное видео обращения Владимира путина по Украине и признании ДНР и ЛНР 21 февраля 2022 года. <https://www.youtube.com/watch?v=pvPkIe675B4>
4. Почепцов Г.Г. Інформаційні війни. М.: ВЦ Гарант, 2008, - 453 с.
5. Стратегія національної безпеки України. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2015-01/Strategia_2015.pdf
6. 10 заповідей військової пропаганди. URL: <https://infolight.in.ua/2023/01/12/10-zapovidej-vijskovoï-propahandy/>

Семененко І. О.

*аспірантка кафедри національної економіки та публічного управління,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

СИТУАЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ: ДОСВІД ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ

Російсько-українська інформаційна війна, яка відбувається на фоні збройної агресії Росії проти України, вимагає від нашої країни створення потужного механізму протистояння. Війна в Україні розпочалась локально ще з лютого 2014 року на територіях Криму, Донецької та Луганської

областей України та набула повномасштабного характеру з 24 лютого 2022 року. За цей період пропаганда російських медіа набула масштабного поширення не лише на території Росії та Україні, але і в усьому світі. На сьогодні світова спільнота опинилась в умовах інформаційної російської окупації, тому разом з Україною її завданням є протистояння пропагандистським діям агресора, які спотворюють суспільну думку та становлять інформаційну загрозу засадам глобальної безпеки, миру та демократії. Україна наразі пропонує світу новий механізм інформаційного спротиву – «Інформаційний Рамштанй» [1], який стане новим об'єднанням всіх країн цивілізованого світу з метою зміни стратегічних підходів та спільній протидії дезінформації Росії. Водночас завданням нашої держави є не лише узгодження об'єднаних дій та створення міжнародної коаліції інформаційного протистояння російській пропаганді, але і використання з цією метою ефективних сучасних управлінських інструментів для координованого прийняття антикризових рішень.

Сучасним інструментом, що використовується органами влади як на міжнародному рівні, так і на рівні окремих країн світу для організації оперативного реагування на кризові виклики національній безпеці, зокрема й інформаційній, є ситуаційні центри, що функціонують на засадах ситуаційного управління. Їх діяльність спрямована на ефективне прийняття рішень в сфері управління динамічними ситуаціями на основі виявлення та всебічного аналізу інформації щодо їх змін, а також прогнозування їх подальшого розвитку. Як зазначає М. Ендслі, ситуаційні центри усвідомлюють ситуацію через сприйняття елементів навколишнього середовища у просторі та часі, розуміння їхнього значення та прогнозування їх стану в найближчому майбутньому [2].

ЄС є стратегічним партнером України у вирішенні проблеми російсько-української війни, який надає потужну підтримку не лише через фінансування, але і через участь у спільній організації та реалізації різних суспільно-політичних проектів протидії російській агресії та ліквідації її

наслідків. Тому пріоритетним для України стане також залучення інституцій ЄС до створення спільного моніторингового ситуаційного центру, який би забезпечував ефективне оперативне вирішення питань безпеки та оцінював ризики стратегічного управління. Під час проектування такого ситуаційного центру варто враховувати досвід вже існуючих мереж ситуаційного управління.

В ЄС наразі сформувалася диверсифікована система платформ, проектів та мереж ситуаційного управління з доволі різнобічним функціоналом. Так, наприклад, Гаазьким центром стратегічних досліджень (The Hague Centre for Strategic Studies) розроблена спеціалізована база даних і знань StratBase Datalab, яка використовується для здійснення геостратегічного аналізу та дослідження країн, які знаходяться в зоні ризику на основі відкритих даних [3, с. 9-10]. При цьому, що особливо важливо для України, в центрі уваги перебувають внутрішньодержавні конфлікти та громадянські війни. В проекті Datalab застосовується система прогнозних економетричних моделей, останні з яких використовують системи штучного інтелекту для створення прогнозів конфліктів на субнаціональному рівні з часовим горизонтом від 1 до 24 місяців. Моделі нового покоління Datalab визначають причинно-наслідкові зв'язки під час виникнення конфліктів та спрямовані на роз'яснення різних конфліктних патологій і ефектів взаємодії між різними чинниками виникнення конфліктів.

База даних StratBase та моделі DataLab застосовуються у політиці ЄС щодо запобігання конфліктам та забезпечення миру у різні способи, серед яких:

- застосування прогнозних моделей для здійснення ситуаційного аналізу;
- виявлення характеристик конфлікту на основі побудови причинно-наслідкових моделей;
- розробка сценарних моделей застосування окремих політичних інструментів для врегулювання конфліктних ситуацій тощо.

Таким чином, ЄС має практично корисний для України досвід ситуативного управління, впровадження якого під час розбудови нової моделі колективного інформаційного спротиву, який пропонує Україна, може

забезпечити її довгострокову спроможність за рахунок аналітичного обґрунтування управлінських рішень.

Визначення та узгодження Україною заходів інформаційної безпеки та колективної протидії вірусній російській пропаганді на засадах ситуаційного управління може передбачати адаптацію існуючих моделей ситуаційного аналізу та подальшу розробку нових моделей з урахуванням нових міжкраїнових домовленостей та викликів. Застосування динамічного моделювання ситуацій із використанням вихідних даних та подальшим аналізом ситуацій щодо інформаційної пропаганди є необхідним для визначення можливих наслідків прийнятих рішень щодо контрпропаганди та їх впливу на суспільну думку. Варто імплементувати також адаптивні системи, які використовуються для опису факторів та передумов виникнення можливих ситуацій за допомогою імітаційного (динамічного) моделювання. Їх завданням має бути визначення вихідних даних, що відображають умови і фактори виникнення інформаційної окупації задля розробки заходів щодо запобігання їх появі у майбутньому.

Список використаної літератури

1. «Інформаційний Рамштайн» – початок єдиного інформаційного фронту країн-союзників. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/09/30/7369845/> (дата звернення: 10.02.2023)
2. Endsley M.R. Toward a theory of situation awareness in dynamic systems. *Situational Awareness*. Routledge, 2017, pp. 9-42.
3. Pavlov N. Concept development and experimentation for EU conflict prevention and peace-building (CDE4PEACE). D4.1 Catalogue of available and emerging CD&E tools in the European Union. Vienna: SYNYO GmbH, 2021. URL: <https://www.cde4peace.eu/wp-content/uploads/sites/41/2021/07/CDE4Peace-D4.1-Catalogue-of-available-and-emerging-CDE-tools-in-the-EU-1.0.pdf> (дата звернення: 15.09.2022)